

مقررات بهداشتی بین‌المللی (Regulations International Health)

ابزار حقوقی بین‌المللی است که ۱۹۴ کشور جهان از جمله کشورهای عضو سازمان جهانی بهداشت متعهد اجرای آن هستند. هدف از این مقررات کمک به جامعه بین‌المللی در ارتباط با پیشگیری و پاسخ به خطرات حاد بهداشت عمومی است که دارای پتانسیل گسترش از طریق مرزها و تهدید مردم سراسر جهان می‌باشد. در دنیای کنونی بیماری‌های واگیر از طریق مسافرت و تجارت بین‌المللی می‌توانند گسترش یابند. بحران سلامت در یک کشور می‌تواند معیشت و اقتصاد را در بسیاری از نقاط جهان تحت تاثیر قرار دهد. بحران می‌تواند ناشی از یک عفونت در حال ظهور مانند سندرم حاد تنفسی (سارس)، همه‌گیری آنفلوآنزای انسانی، همچنین سایر فوریت‌های بهداشت عمومی از جمله نشت مواد شیمیایی و تشعشعات هسته‌ای باشد. هدف از این مقررات اطمینان از سلامت عمومی از طریق پیشگیری از گسترش بیماری با حداقل مزاحمت در مسافرت و تجارت بین‌المللی است.

مقررات بین‌المللی بهداشتی مقابله با بیماری‌ها از سال ۱۹۶۹ در ایران وجود داشته است، اما مقررات جدید بهداشتی در سال ۲۰۰۵ بازنگری و به همه کشورهای جهان اعلام شد که ایران نیز از معدود کشورهایی است که در تهیه این مقررات بین‌المللی نقش داشته است

براساس این موافقتنامه بین‌المللی همه کشورهای عضو سازمان بهداشت جهانی می‌بایست تا سال ۲۰۱۲ از نظر امکانات نیروی انسانی، ظرفیت آزمایشگاهی و ظرفیت پاسخ‌دهی به میزان استاندارد تعریف‌شده از سوی سازمان جهانی بهداشت می‌رسند.

آنفلوآنزای نوع A آخرین بیماری واگیردار و بین‌المللی در ایران بود و پس از آن با مورد دیگری مواجه نبوده‌ایم. تجربه اپیدمی آنفلوآنزای نوع A نشان داد که کشورهای جهان باید در بیماری‌هایی که اهمیت بین‌المللی دارند، همکاری بیش‌تری داشته باشند

بیماری‌های با اهمیت بین‌المللی که از مرز کشورها عبور می‌کنند و در سطح وسیع گسترش می‌یابند، بیماری‌های عفونی و واگیردار و یا بیماری‌هایی ناشی از نشت مواد شیمیایی هستند. به منظور آمادگی کامل برای مقابله با این بیماری‌ها، از سال ۲۰۰۷ مقررات جدید بهداشتی در کشورهای جهان تدوین شد.

منظور از آمادگی کامل کشورها برای مقابله با بیماری‌های دارای خطر انتشار بین‌المللی این است که بیماری به موقع شناسایی، تشخیص و درمان و درباره آن به دیگر کشورهای جهان اطلاع‌رسانی شود.

مقررات جدید بهداشتی توصیه کرده است که در همه کشورها برای اجرای مقررات بین‌المللی بهداشتی، نظام‌هایی مبتنی بر تربیت نیرو تعریف و تامین آزمایشگاه‌های ویژه تشخیص بیماری‌های بین‌المللی تشکیل شود

ظرفیت‌های کلیدی و عمومی و دانشگاهی مانند پاسخ بهداشتی به‌هنگام، تقویت آمادگی برخورد با رویدادهای خطرناک و اطلاع‌رسانی به شهروندان در مورد خطرات بهداشتی، باید تقویت شوند.

وجود منابع انسانی و تیم‌های واکنش و ارزیابی سریع در شهرستان‌ها ضروری است. همچنین نیازمند آزمایشگاه‌های مرجع بهداشتی با توان تشخیص سریع بیماری‌های بین‌المللی در مناطق مرزی هستیم.

مواد غذایی، آرایشی و بهداشتی از عوامل انتقال بیماری‌ها هستند و ورود و خروج آن‌ها از مرزهای کشور باید کنترل شود. مواد غذایی باید برای ورود و خروج از مرز کشور از فیلترهای استاندارد عبور کند که برای تحقق این امر نیازمند ایجاد آزمایشگاه‌های مواد غذایی در مناطق مرزی هستیم.

وجود اتاق ایزوله تنفسی با فشار منفی و با بهره‌گیری از فیلترهای استاندارد از بندهای مقررات جهانی مبارزه با بیماری‌ها است که هم‌اکنون در ۱۱۴ شهرستان کشور اتاق ایزوله با این مشخصات وجود دارد.

اقدامات مراقبتی و هشدار و پاسخ‌دهی سریع در حوادث از دیگر موارد پیش‌بینی شده در مقررات بین‌المللی مبارزه با بیماری‌ها است. پیش‌بینی بیماری‌ها از موارد موجود در نظام مراقبت جهانی است که خوزستان تاکنون در این مورد موفق بوده است.

مقررات بین‌المللی بهداشت (IHR) در واقع اهرمی است که برای ایجاد نظام مراقبت مرزی پویا بکار میرود. این روش با ایجاد یک سیستم مراقبت مرزی پویا، قابلیت آشکار سازی بیماری‌های خطرناک (مشمول مراقبت بهداشتی) و هشدار (گزارشدهی) سریع را بوجود می‌آورد. تاکنون با حمایت سازمان بهداشت جهانی ۱۹۴ کشور در IHR عضویت یافته‌اند. اجرای این قوانین به افزایش امنیت ملی، منطقه‌ای و جهانی بهداشت کمک میکند. مهم‌ترین نقطه عطف اجرای این مقررات ارزیابی هر کشور از نظارت و ظرفیت پاسخ خود در موارد مهم و نیز توسعه و اجرای برنامه برای هرچه بهتر عملی شدن اهداف بهداشتی تا سال ۲۰۱۲ می‌باشد.

بدین ترتیب IHR بعنوان وسیله‌ای برای کاهش خطر انتقال بیماری‌ها از طریق مبادی مرزی هوایی، زمینی و دریایی طراحی شده است. IHR راهنمای کاربرد اقدامات بهداشتی در گذرگاه‌های مرزی بوده و هم‌شایعات بهداشتی در سطح جامعه را بررسی نموده و هم از طریق سطوح مختلف PHC برای ارزیابی، بررسی، گزارش اولیه NOTIFY و گزارش نهایی REPORT و پاسخگویی به خطرات بهداشت عمومی بکار می‌رود.

بدلیل اهمیت خطرات ورود بیماری‌های مهلک و خطرناک به داخل کشورها از طریق مرزهای بین‌المللی و خطرات اشاعه یک اورژانس بهداشتی بین‌المللی، آماده‌نگهداشتن پستهای مراقبت بهداشتی مرزی اصلی اجتناب‌ناپذیر می‌باشد و توانمندی کافی برای مراقبت در مرزها و زمینه فعالیت اینگونه پایگاهها در شرایط بروز یک همه‌گیری منطقه‌ای در مرزهای بین‌المللی منجر به حفاظت جهانی در برابر بیماری‌های واگیر و PHEIC می‌باشد. در زمان بروز یک خطر بهداشتی مقامات مسؤول نقش نظارت کامل بر تیم مراقبت بهداشتی مرزی در شناسایی منابع عفونت (ناقلین و مخازن بیماری) در وسایل سفر، محموله‌ها، کانتینرها، وسایل نقلیه، کالاها، بسته‌های پستی و اجساد انسانی (هنگام ورود و خروج از منطقه آلوده) را بهعهده داشته و نیز سایر وظایف آنها عبارتند از: نظارت بر اجرای عملیات گندزدایی توسط تیم مراقبت بهداشتی مرزی در صورت کشف منابع عفونت (ناقلین و مخازن بیماری) منجمله از بین بردن حشرات و موش‌کشی از وسایل سفرمسافری، کالاها، محموله‌ها، کانتینرها، وسایل نقلیه، بسته‌های پستی و اجساد انسانی (هنگام ورود و خروج از مرز) و در صورت کشف منابع عفونت (ناقلین و مخازن بیماری) اجرای عملیات گندزدایی توسط تیم مراقبت بهداشتی مرزی.

اهم وظایف (IHR) را میتوان شامل موارد زیر دانست.

۱. تأمین دسترسی به خدمات پزشکی متناسب، شامل امکانات تشخیصی مستقر در مبادی ورودی برای ارزیابی سریع و مراقبت از مسافری بیمار و پرسنل.

۲. تأمین تجهیزات و مکانهای مناسب جهت بررسی مسافران ورودی.

۳. فراهم نمودن دستیابی به تجهیزات و کارکنان ورزیده و ماهر برای انتقال مسافری به یک مرکز پزشکی متناسب

۴. تأمین کارکنان دوره دیده برای بازرسی وسایل ترابری و تأمین بهداشت محیط مناسب و محیط زیست سالم برای مسافرانی که از تسهیلات مبادی ورودی استفاده می کنند از جمله آب آشامیدنی سالم، امکانات غذاخوری و رستوران، مکان خواب، دستشویی بهداشتی عمومی، خدمات متناسب دفع زباله های جامد و فاضلاب.

۵. فراهم سازی یک برنامه آموزشی متناسب و پرسنل آموزش دیده برای کنترل ناقلین و مخازن بیماری در مجاورت مبدأ ورودی مرزی دریایی، زمینی و هوایی.

در زمان بروز رویدادهایی که میتوانند یک اورژانس بهداشت عمومی با اهمیت بین المللی محسوب شوند برای واکنش مناسب باید ظرفیت های زیر را ایجاد نمود:

۱. تأمین پاسخ مناسب بهداشت عمومی از طریق ایجاد و نگهداری طرح های اضطراری بهداشتی شامل انتخاب یک هماهنگ کننده و مکانیسم های ارتباط با سطوح بالاتر برای مبادی ورودی مرتبط.

۲. فراهم نمودن ارزیابی و مراقبت برای مسافری از طریق ایجاد محلی برای ایزولاسیون، درمان و سایر خدمات حمایتی مورد نیاز

۳. فراهم نمودن فضای مناسب برای جداسازی از سایر مسافری و مصاحبه با اشخاص آلوده

۴. اجرای اقدامات توصیه شده برای از بین بردن حشرات، موش کشی و ضدعفونی کردن وسایل سفر، محموله ها، کانتینرها، وسایل نقلیه، کالاها و بسته های پستی در زمان و مکان مناسب و تجهیزات مناسب.

۵. فراهم بودن تجهیزات ویژه و کارکنان آموزش دیده و وسایل حفاظت شخصی (PPE)

۶. اجرای کنترل دقیق مسافری در هنگام ورود و خروج

کشورهای متعاقد موظف به اجرای مقررات بهداشتی بین المللی هستند.

اورژانس بهداشت عمومی با توجه به نگرانی بین المللی به عنوان یک رویداد غیر عادی بصورت ذیل تعریف شده است:

اورژانس بهداشت عمومی باعث ایجاد خطر در مورد گسترش بیماری بصورت بین المللی شده و بالقوه نیازمند یک پاسخ بین المللی هماهنگ می باشد. مهمترین بخش برای گزارش PHEIC (Public Health Emergency of International Concern) ، مبادی ورودی منتخب می باشند که پیشگیری های روتین و ابزارهای کنترلی و پاسخ به رویدادها را بعهده دارند .

کشورهای عضو از ۱۵ ژوئن ۲۰۰۵ بمدت ۲ سال وقت داشتند تا وضعیت خود را بررسی نمایند و برنامه خود را برای اجرای ظرفیتهای کلیدی آماده نمایند و بمدت ۵ سال از تاریخ فوق برای کاربردی نمودن برنامه های آماده شده بر اساس پروتکل مصوب وقت دارند .

انجام وظیفه در مرزها و اجرای مقررات مربوط به مراقبتهای بهداشتی مرزی باید توسط کارکنانی صورت پذیرد که از دانش کافی برخوردار باشند تا بتوانند به عنوان اولین فردی که در مبادی مرزی با موارد مشکوک مواجه می گردد ، قادر به تشخیص سندرمهای مرتبط باشند. در این زمینه مقامات صلاحیتدار در تمامی مبادی ورودی مرزی نیز باید مشخص شده و هنگامیکه برای یک خطر بهداشت عمومی دارای اهمیت بین المللی راه حلی مورد نظر باشد ، تا آنجاییکه قابلیت اجرا وجود داشته باشد باید هرگونه اطلاعات مربوط به منابع عفونت یا آلودگی شامل ناقلین و مخازن در مبادی ورودی را که ممکن است باعث انتشار بین المللی بیماریها شوند را به سطوح بالاتر ملی و در نهایت سازمان جهانی بهداشت ارائه دهند.

هر کشور باید لیستی از بنادر و فرودگاههای صلاحیتدار را که ظرفیت های کلیدی را که می توانند اجرا نمایند ، تعیین نموده و به سازمان جهانی بهداشت ارائه دهند و هر تغییری که ممکن است در لیست بنادر و فرودگاههای مزبور اتفاق افتد را اطلاع دهند . البته این اطلاعات به سازمان جهانی بهداشت ارسال و از آنجا سریعاً در سطح جهانی منتشر خواهد شد

((بطور خلاصه))

مقررات بهداشتی بین المللی اولین بار در سال ۱۹۶۹ توسط بیست و دومین مجمع سالیانه WHO به تصویب رسید (World Health Assembly ۲۲)

هدف در نسخه ۱۹۶۹:

جلوگیری از ورود بیماریها خطرناک شامل طاعون ، وبا ، تب زرد از مرزها به ترتیبی که حداقل مزاحمت برای مسافران ایجاد شود و محافظت یکسان همه مردم دنیا از گسترش بین المللی بیماریها

هدف در نسخه جدید (IHR ۲۰۰۵):

ارتقا مدل مقابله با رویدادهای بهداشتی بین المللی از قرنطینه و محدودیت تردد در مرزها تا اقدامات مهار بیماری در مبدأ از فهرست چند بیماری (آبله ، تب زرد ، طاعون) تا کلیه رویدادها و حوادث بهداشتی دارای اهمیت بین المللی و از مداخلات بهداشتی متداول تا پاسخ بهداشتی متناسب و سریع می باشد .

منظور از مقررات بهداشتی بین المللی

تامین حداکثر امنیت در برابر انتشار بیماریها در سطح بین المللی همراه با حداقل اختلال در آمد و شد جهانی می باشد

مقررات IHR در واقع شامل تعدادی Article یا همان مقررات است که به بایدها و نبایدهایی که هر کشور عضو سازمان بهداشت جهانی باید انجام دهد، اشاره میکند.

[مقررات بهداشتی بین المللی](#)